

EDUSPACES21

**DOBRE PRAKTYKI SZKÓŁ
ZREALIZOWANE W OPARCIU O INSPIRACJE ZACZERPNIĘTE Z PUBLIKACJI
„PRZESTRZENIE EDUKACJI21. OTWIERAMY SZKOŁĘ!”**

1. OCENIAMY I KSZTAŁTUJEMY

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Gustawa Morcinka w Radlinie

Wyzwaniem, z jakim postanowiła zmierzyć się szkoła, były niskie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty i badań wewnętrznych. Dyrekcja, wraz z gronem pedagogicznym, zastanawiając się jakie zmiany mogą wprowadzić w swojej pracy z uczniami i szukając narzędzi mogących wesprzeć ich w poprawie tej sytuacji zdecydowała się na systemowe wprowadzenie oceniania kształtującego. Wcześniej nauczyciele w swojej pracy stosowali jej elementy, brakowało jednak systematyczności i konsekwencji. Postanowiono OK zastosować w szkole systemowo. Ocena cyfrowa, w przeciwieństwie do oceniania kształtującego, nie odzwierciedla w pełni ani osiągnięć ucznia, ani nie wskazuje, czego on nie potrafi, nad czym powinien popracować.

Plan wprowadzenia oceniania kształtującego został skonsultowany z nauczycielami, rodzicami i Samorządem Uczniowskim w czasie wspólnego spotkania Rady Rodziców, Zarządu Samorządu Uczniowskiego i dyrekcji. Postanowiono, że konieczne będzie powołanie zespołu nauczycielskiego, który zadba o wszystkie działania związane z podjętym wyzwaniem. Do Zespołu zgłosiło się aż 17 nauczycieli, co było wielkim sukcesem – stanowili oni ponad połowę grona pedagogicznego. Ważna dla zaplanowanych działań była różnorodność specjalistów. W zespole znaleźli się nauczyciele j. polskiego, j. angielskiego, matematyki, zajęć komputerowych, zajęć technicznych, muzyki, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego, wychowawcy świetlicy i pedagog szkolny oraz bibliotekarka, która wspierała działania, udostępniając zasoby biblioteki czy materiały metodyczne i multimedialne. Do działań włączeni zostali rodzice i uczniowie.

Wspólnie postanowiono, że działania należy rozpocząć od pogłębionej diagnozy, aby dowiedzieć się, jak wygląda sposób oceniania i dzięki temu opracować strategię działania. Skorzystano z narzędzi analizy potrzeb i oczekiwań dostępnych w Google - interaktywnego kwestionariusza ankiety. Uczniów zapytano, jak byli dotychczas oceniani przez nauczycieli:

- W jaki sposób nauczyciel informuje Cię o celach lekcji?
- Czy często otrzymujesz informację zwrotną od nauczyciela i w jakiej formie?
- W jaki sposób informacja zwrotna mobilizuje Cię do dalszej pracy?
- Czy czujesz się doceniony przez swoich nauczycieli?
- Jakie masz możliwości rozwijania swoich pasji i zainteresowań w szkole?

Z kolei nauczycieli zapytano o to, w jaki sposób dotychczas realizowali ocenianie kształtujące w swojej pracy:

- Jak prezentujesz cel lekcji, „nacobezu”, itd.?
- Jak promujesz osiągnięcia swoich uczniów?
- Jak pracujesz z informacją zwrotną?

- Jakie metody i techniki OK stosujesz na co dzień w pracy?
- Czy stosujesz inne sposoby, metody, techniki zaczerpnięte z OK? Jakież?

Celem podjętych działań była zmiana postaw nauczycieli, tak aby wszyscy byli pozytywnie nastawieni i przekonani do konieczności zmian w ocenianiu ucznia, docenianiu jego wysiłku i możliwości. Choć już wcześniej większość deklarowała, że określa cel, „nacobezu” i stosuje informację zwrotną, metody osiągania tego nie zawsze były zgodne z ideą OK, często realizowane bez zrozumienia i zaangażowania. Były też przedmioty, na których oceniania wspierającego nie stosowało się wcale.

Analiza potrzeb wskazała także niedociągnięcia w zakresie tworzenia w szkole przestrzeni, w obrębie której dziecko może wyrażać swoje pasje, wymiany umiejętności i doświadczeń oraz prezentowania działań edukacyjnych np. projektów- ta metoda pracy była dotąd słabo wykorzystywana i eksponowana. Postanowiono włączyć najzdolniejszych uczniów w pomoc mniej zdolnym poprzez np. stworzenie forum internetowego. W ten sposób odpowiadało na potrzeby uczniów i zaangażowano ich w realizację celu. Pośrednio, dzięki temu udało się zmienić nastawienie do problemu oceniania i doceniania. Przekonano nauczycieli, rodziców i uczniów, że celem nie jest udowadnianie uczniowi, czego nie umie, ale docenianie jego wysiłku, możliwości, pokazanie, że w każdym ukryty może być jakiś talent. Dzięki wprowadzeniu tych zmian udało się także zmienić wzajemne uczenie się nauczycieli, także w idei OK.

Cała kadra nauczycielska skorzystała ze szkoleń w zakresie oceniania kształtującego, nawiązano współpracę z moderatorami i edukatorami z WOM w Rybniku i PODN w Wodzisławiu Śląskim oraz dr Lidią Wollman, wykładowcą w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku. Przeprowadziła ona dla nauczycieli prelekcje i lekcje otwarte z zakresu innowacji „Uczę się, jak się uczyć” oraz zagadnień ściśle związanych z rozwijaniem potencjału uczenia się (BLP) Guy’a Claxtona.

Szkoła wciąż jest w trakcie wdrażania elementów oceniania kształtującego, nauczyciele nadal bieżąco uczestniczą w szkoleniach i warsztatach. Mówią, że choć już wiele się zmieniło, nadal dużo mają do zrobienia, żeby oceniać wspierając uczenie się i rozwój uczniów, doceniać wysiłek i budować poczucie wartości.

DOBRE RADY:

Szkoła, która stosuje ocenianie kształtujące jasno stawia przed uczniami cele poszczególnych lekcji, pokazuje, co powinni wiedzieć/zrobić, aby uzyskać pozytywną ocenę, wskazuje mocne strony i punkty do poprawy. Uczy nauczycieli i uczniów posługiwania się informacją zwrotną.

2. SZKOŁA Z WI-FI

Publiczna Szkoła Podstawowa im. prof. I. Mościckiego w Winnicy

Nowoczesna szkoła, to szkoła wykorzystująca TIK. Modernizując sieć Internetowa, chcieliśmy dać uczniom i nauczycielom szerokie możliwości z ich korzystania.

Rozpoczynając realizację zadania szkoła z Wi-Fi ułożyliśmy harmonogram działań. W pierwszym semestrze roku szkolnego przeprowadziliśmy analizę infrastruktury sieciowej pod kątem jej dostosowania do potrzeb nauczycieli i uczniów. Dotychczasowa sieć internetowa była niedoskonała, działała tylko w nielicznych częściach szkoły a dostęp był utrudniony ze względu na ograniczone możliwości urządzeń dostępowych. Naszym celem było zainstalowanie takiego routera i poprawa punktów dostępowych, by można było korzystać z internetu w każdym miejscu naszej szkoły. Został więc wymieniony router w pracowni komputerowej, który rozprowadzał internet do punktów dostępowych i naprawione uszkodzone urządzenie dostępowe do internetu na dolnym korytarzu. Obecnie można korzystać z internetu w każdym miejscu szkoły. Dzięki możliwości wykorzystania TIK, zajęcia lekcyjne są bardziej atrakcyjne i wartościowe dla uczniów. Nad sprawami technicznymi czuwa nauczyciel informatyki uczący w placówce.

W drugim semestrze doposażyliśmy dwie sale w rzutniki, co wynikało z analizy potrzeb zasobów materialnych. Reaktywowane zostało także centrum multimedialne w czytelnicy szkolnej z dostępem do internetu dla uczniów. Aktualnie systematycznie uczniowie korzystają z sieci na lekcjach i poza nimi w centrum multimedialnym.

Aby uczyć dojrzałego i mądrego korzystania z internetu, przeprowadziliśmy warsztaty z zakresu „Bezpieczeństwo w sieci” w ramach Dnia Bezpiecznego Internetu. Uczniowie dowiedzieli się o zagrożeniach wynikających z korzystania z internetu i ich zapobieganiu. Nauczyciele podnosili swoje umiejętności w zakresie wykorzystania TK poprzez lekcje koleżeńskie oraz szkolenia prowadzone przez nauczyciela informatyki dotyczące wykorzystania tablic interaktywnych na zajęciach oraz pokazanie aplikacji, które warto wykorzystać na lekcjach i zajęciach dodatkowych.

Bardzo jesteśmy zadowoleni z reaktywacji centrum multimedialnego, w którym to uczniowie mogą korzystać z Internetu oraz z doposażenia placówki w nowy sprzęt pozwalający przeprowadzać lekcje przy użyciu technologii informacyjnej i komunikacyjnej. Zajęcia dla uczniów zyskały na atrakcyjności, możemy śmiało planować prace domowe z wykorzystaniem internetu. Nawet tradycyjne zadania nabrały nowego, ciekawszego wyrazu, gdy wykorzystuje się technologie informatyczne.

Wszystkie zaplanowane zmiany zostały zrealizowane. Z wywiadów przeprowadzonych z uczniami i nauczycielami oraz obserwacji zajęć wynika, że nauczyciele znają hasła dostępowe

do sieci w miejscach, w których pracują i mają dostęp do internetu a prędkość i bezawaryjność internetu jest zadawalająca, praca uczniów przy komputerze czy też innych urządzeniach TIK przebiega sprawnie i nie ma przeszkód technicznych. Nauczyciele wykorzystują internet na zajęciach. W każdym miejscu w szkole każdy ma dostęp do internetu.

Swoje działania oceniamy bardzo pozytywnie. Szczególnie ważne były dla nas informacje zwrotne, które otrzymywaliśmy od uczniów i rodziców, z której jasno wynika, że uczniowie dostrzegli zmianę jakości w zajęciach lekcyjnych. Pochwalili także możliwość korzystania z sieci indywidualnie w swoim czasie wolnym w centrum multimedialnym.

Podtrzymanie uzyskanych efektów nie będzie trudne, gdyż coraz większa liczba osób przekonuje się do używania Technologii Informacyjnej i Komunikacyjnej. Uczniowie oczekują lepszych technologii, ciekawszych zajęć z wykorzystaniem komputerów i innych urządzeń. Praktycznym wykorzystaniem TIK, z korzyścią dla całej szkolnej społeczności, będzie wprowadzenie e-dziennika.

DOBRE RADY:

Należy położyć nacisk na doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie wykorzystania TIK na zajęciach lekcyjnych tak, aby wykorzystywali technologię na każdym zajęciach. Dobrze jest wyposażać szkołę w większą ilość tablic interaktywnych, które dają większe, niż rzutnik z ekranem, możliwości wykorzystania TIK na zajęciach.

3. KOMPUTERY PO LEKCJACH

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Janusza Korczaka w Busku - Zdroju

Udostępnienie uczniom sprzętu komputerowego i multimedialnego po lekcjach przyczyniło się do poprawy jakości pracy nauczycieli i uczniów. Osiągnięto to w ramach przygotowanego projektu: KOMPUTERY PO LEKCJACH.

Na spotkaniu rady pedagogicznej nauczyciele zwrócili uwagę na potrzebę udostępnienia sprzętu komputerowego i multimedialnego w szerszym zakresie – również po zajęciach, zwłaszcza dla uczniów, którzy nie mają komputerów w domu, uczniów, którzy spędzają czas w szkolnej świetlicy oraz uczestników zajęć pozalekcyjnych. W związku z tym zdecydowaliśmy się rozbudować bazę komputerową. Klasy, które są wyposażone w komputery i tablice multimedialne, zostały doposażone w nowe programy edukacyjne. Do realizacji tego zadania zostali włączeni wszyscy nauczyciele. Zostały opracowane zasady korzystania ze sprzętu na dodatkowych zajęciach i po lekcjach. By podnieść odpowiedzialność uczniów i nauczycieli za powierzone mienie, każdy nauczyciel zorganizował debatę klasową, której celem było opracowanie zasad korzystania z technologii komunikacyjno - informacyjnych w nauczaniu i uczeniu się. Teraz rozbudowana pracownia komputerowa oraz pozostały sprzęt informatyczny wykorzystywany jest w szerszym zakresie przez uczniów i nauczycieli. Każdy z uczniów zna regulamin pracowni komputerowej, wie jak bezpiecznie korzystać z TIK. Nauczyciele wraz z uczniami zrealizowali dodatkowe zajęcia z wykorzystaniem nowych technologii. W ich ramach odbyły się warsztaty dla uczniów nt. bezpiecznego korzystania z internetu, poszanowania praw autorskich, Szkolny Dzień Bezpiecznego Internetu, współredagowanie gazetki szkolnej „Promyczek” i pisanie artykułów na stronę internetową naszej szkoły. Zadania te zostały zrealizowane przy współpracy szkolnego koła informatyczno – dziennikarskiego i przy współudziale sekcji samorządu uczniowskiego. Odbył się przegląd prezentacji multimedialnych przygotowanych przez każdą klasę dotyczących wydarzeń z życia klasy, zostały one zaprezentowane rodzicom podczas klasowych spotkań. Zostały nagrane słuchowiska, recytacje wierszy, spektakl teatralny- materiały te zostały wykorzystane jako pomoce edukacyjne.

Dzięki udostępnieniu sprzętu komputerowego i multimedialnego uczniowie mają możliwość:

- kształtować umiejętności odpowiedzialnego korzystania z internetu oraz twórczego wykorzystywania nowych TIK w skutecznym nauczaniu i uczeniu się;
- rozwijać umiejętności samodzielnego myślenia, odpowiedzialnego korzystania ze źródeł TK oraz wykorzystywania wiedzy w praktyce;
- przygotowania się do zajęć przez poszukiwanie potrzebnych wiadomości w internecie;
- efektywnie wykorzystywać istniejące oprogramowania edukacyjne;

- tworzyć prezentacje multimedialne na zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne;
- uczyć się pracy grupowej;
- w każdej chwili mieć dostęp do udostępnionych przez nauczycieli materiałów z lekcji;
- współpracować w zakresie redagowania gazetki szkolnej;
- zwiększyć zainteresowanie nauką poprzez atrakcyjną dla dzieci i młodzieży formę przekazywania informacji;
- wymieniać informacje i wiedzę poprzez portale społecznościowe.

DOBRE RADY:

Do przygotowania takiego zadania i jego realizacji warto zaprosić całą społeczność szkolną. Dzięki temu udało się osiągnąć wysoki poziom współpracy a z korzyści wszyscy mogli korzystać według potrzeb. Udostępnienie uczniom komputerów po lekcjach podniosło efektywność nauczania, zintegrowało wspólnotę uczniów i nauczycieli.

4. WSPÓLNIE KSZTAŁTUJEMY PRZESTRZEŃ SZKOŁY

Szkoła Podstawowa nr 234 im. Juliana Tuwima w Warszawie

W naszej szkole zachodziły duże zmiany pod względem zamian architektonicznych, ponieważ przebiegał remont. Chcieliśmy zgłosić nasze postulaty, tak, aby były wzięte pod uwagę podczas realizowanych prac.

W przeprowadzeniu konsultacji w naszej szkole pomogli nam specjaliści. Wzięliśmy udział w seminarium prowadzonym metodą *design thinking*. Na spotkaniu tym zdobyliśmy wiedzę jak zdiagnozować najważniejsze potrzeby szkoły oraz obszary wymagające zmian.

Postanowiliśmy wykorzystać sytuację remontu w szkole i postawić głównie na zamiany architektoniczne. Zaprosiliśmy do współpracy eksperta – architekta, który spotkał się z przedstawicielami szkolnej społeczności. W ramach tych konsultacji odbyły się dwa spotkania. W jednym wzięli udział przedstawiciele uczniów, w drugim przedstawiciele nauczycieli oraz pracowników szkoły. Otwarcie rozmawialiśmy o tym, co w obszarze architektonicznym szkoły, podoba się uczniom, nauczycielom i pracownikom, a co chcieliby zmienić. Następnie w grupach pracowaliśmy nad konkretnymi obszarami architektonicznymi. W ten sposób powstały plakaty - wizualizacje zmian, które uczniowie i nauczyciele chcieliby wprowadzić w salach, bibliotece i na korytarzach. Przeprowadzone konsultacje odsłoniły dwa główne problemy:

1. W szkole brakuje przestrzeni, która byłaby miejscem spotkania i integracji społeczności szkolnej, gdzie uczniowie różnych klas mogliby spotkać się w spokojnej, przyjaznej atmosferze, porozmawiać, zagrać w gry, poczytać, odpocząć, zaprezentować swoje zainteresowania. Dla uczniów młodszych taką funkcję w dużej mierze pełni świetlica, ale brakuje takiej przestrzeni dla uczniów starszych.

2. Korytarze szkolne są smutne, ponure, puste. Na przerwach panuje chaos, bo uczniowie nie mają się czym zająć. Dominującym modelem spędzania przerwy jest niezorganizowane bieganie po korytarzu. Uczniowie nie mają możliwości odpoczynku podczas przerwy, gdyż na korytarzu jest bardzo głośno. Podczas przerw zdarzają się sytuacje niebezpieczne: bójki, przepychanki.

Zdecydowaliśmy, że rozwiązaniem tych problemów będzie przeorganizowanie przestrzeni korytarzy, wydzielenie kącików zainteresowań, strefy ciszy. Dzięki tym innowacjom zmienił się model spędzania czasu podczas przerwy (spędzanie przerw w kącikach zainteresowań, granie w gry planszowe i integracyjne, odpoczynek na pufach, w kąciku ciszy, rozmowy, integrowanie się uczniów z różnych klas) a korytarze stały się przestrzenią integracji między klasami.

Została wdrożona idea bookcrossingu - nieodpłatne przekazywanie książek, by ktoś inny mógł je odnaleźć, przeczytać i przekazać dalej. Do jej realizacji została przygotowana specjalna półka, informacja rozpowszechniona w szkole i umieszczona w internecie.

Na ścianach zostały powieszony gry i zabawy sensoryczne. Niektóre gry stolikowe (warcaby, chińczyk) zostały wykonane własnoręcznie przez uczniów poprzez namalowanie ich na stolikach, naklejenie na podłozie (tweester, klasy) – po konsultacjach z architektem. Do tych

prac zostały użyte: stare, niepotrzebne ławki, farba, pędzle, szablony, folia samoprzylepna. Wdrażane były pomysły podpatrzone w innych szkołach i internecie.

Zostały zakupione, gotowe zabawki i gry sensoryczne. Powstała ekspozycja trofeów sportowych zdobytych przez uczniów naszej szkoły w różnych zawodach i turniejach – zostały one umieszczone w specjalnych gablotach. Wszystkie prace zostały wykonane przez uczniów i nauczycieli w czynie społecznym.

Wykonywanie poszczególnych zadań ujawniło różne zainteresowania uczniów, zbudowało przekonanie, że przestrzeń szkolna nie jest nam dana raz na zawsze i każdy członek społeczności szkolnej może ją tworzyć i ulepszać.

DOBRE RADY:

Uczynienie wspólnoty uczniów i nauczycieli odpowiedzialną za przestrzeń szkolną, powierzenie jej aranżacji i wykonania projektu daje niespodziewane rezultaty- podnosi odpowiedzialność za jej wygląd, integruje w budowaniu.

5. DECYDUJEMY I PROJEKTUJEMY

VII Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego w Warszawie

Nasza szkoła przeszła wiele przeobrażeń i jest miejscem przyjaznym uczniom i nauczycielom. Wciąż jednak są w niej miejsca, które wymagają przemyślenia i zmian. Postanowiliśmy wspólnie zaprojektować naszą stołówkę, z której korzystamy wszyscy a która nie była remontowana od lat i wymaga zdecydowanych zmian.

Aby dobrze zaplanować i przeprowadzić zmiany architektoniczne w naszej szkole o wsparcie poprosiliśmy specjalistów. Prace rozpoczęliśmy od warsztatu, który pomógł nam zdiagnozować najpilniejsze potrzeby. Uczestniczyła w nim pani dyrektor oraz przedstawiciele szkolnej społeczności: reprezentanci uczniów i nauczycieli. Wspólnie zastanawialiśmy się nad najważniejszymi problemami naszej szkoły w wymiarze architektonicznym i wybieraliśmy obszar, nad którym zdecydowaliśmy się pracować. Dzięki temu, że wzięli w nim wszyscy, którzy są zainteresowani codziennym funkcjonowaniem szkoły, zespół wyszedł ze spotkania z konkretnym pomysłem. Postanowiliśmy zaprojektować na nowo naszą stołówkę, która jest najmniej przyjaznym miejscem w naszej szkole, a z której wszyscy przecież korzystamy.

Kluczowym elementem naszej pracy były warsztaty architektoniczne, które przeprowadziła dla nas zaproszona pani architekt. Wziął w nich udział ten sam zespół, poszerzony o dodatkowe, zainteresowane pracami osoby, zarówno spośród nauczycieli, pracowników jak i uczniów. Wspólnie przedyskutowaliśmy potrzeby, rozważyliśmy możliwości i zaplanowaliśmy zmiany. Przeanalizowaliśmy to, jak na co dzień funkcjonuje nasza stołówka, co jest dobrym rozwiązaniem a co wymaga zmian. W ten sposób opracowaliśmy nowy zbiór zasad, które po remoncie będą w stołówce obowiązywać. Następnie przystąpiliśmy do projektowania przestrzeni. Podzieleni na grupy (w każdej byli przedstawiciele uczniów i nauczycieli i innych pracowników szkoły) opracowaliśmy koncepcje wizualne nowej stołówki. Zastanawialiśmy się nad meblami, oświetleniem, kolorystyką i estetycznymi dodatkami, które mogłyby być rodzajem dekoracji w tym miejscu. Każda grupa zaprezentowała swoje propozycje, które następnie przedyskutowaliśmy i poddaliśmy głosowaniu. Dzięki temu udało nam się znaleźć kierunki zmian, które odpowiadają większości zainteresowanych.

W oparciu o wypracowane podczas warsztatu koncepcje pani architekt przygotowała dla nas profesjonalną wizualizację zmian, jakie chcemy w stołówce zrealizować. Z tym, gotowym już pomysłem, dyrekcja będzie mogła zaplanować i przygotować remont, który przewidziany jest na wakacje.

DOBRE RADY:

Warto, aby każda zmiana w przestrzeni szkolnej była wynikiem konsultacji ze wszystkimi zainteresowanymi. Inaczej będzie nam się korzystało z wyremontowanej stołówki, czy korytarzy, kiedy będziemy wiedzieli, że są one naprawdę nasze – przez nas wymyślone i zaprojektowane. W końcu szkoła, to nasze miejsce na świecie – czynimy je więc naprawdę naszym!

6. AKCJA CZYTELNICZA: CZYTAMY I TWORZYMY

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Mikołaja Kopernika

*Dzięki realizacji projektu **Czytamy i tworzymy** udało się zachęcić uczniów do tworzenia własnych tekstów. Własna twórczość dzieci wyzwala kreatywność i przynosi namacalne efekty, którymi można pochwalić się przed szerokim gronem odbiorców.*

Wspólnie wybraliśmy klasy do współrealizacji projektu i zaplanowaliśmy różne formy działań tak, aby były dopasowane do wieku uczestników. Koordynacja wszystkich działań, dobór literatury i przygotowanie materiałów pomocniczych oraz zorganizowanie warsztatów pisania opowiadań dla klasy IIb, wreszcie korespondencja mailowa z autorką zaproszoną na spotkanie z uczniami spoczywała na dyrektorce.

Konsultacje z nauczycielami i uczniami odbywały się na bieżąco w godzinach pracy biblioteki oraz na zajęciach kółka bibliotecznego. Akcja niespodziewanie rozrastała się, dołączały do niej kolejne klasy, z których dzieci są bardzo chętne do wszelkich działań twórczych. Nawiązaliśmy kontakt z poetką, odbyło się z nią spotkanie autorskie. Jej twórczość została wykorzystana do zainspirowania dzieci.

Do naszej akcji dołączyła też polonistka prowadząca kółko redakcyjne gazetki szkolnej oraz wychowawca świetlicy szkolnej.

W sumie nasza akcja objęła następujących odbiorców:

- uczniowie klasy I d
- uczniowie klasy II a
- uczniowie klasy II b
- Uczniowie klasy II c
- grupa dziewcząt z klasy IV a
- uczennice z gazetki szkolnej
- uczennice z kółka bibliotecznego
- dzieci zapisane do świetlicy szkolnej

Efekty naszych działań zostały zaprezentowane na szkolnym Festiwalu, który połączyliśmy z akcją NOC BIBLIOTEK. W trakcie finału odbyło się spotkanie autorskie z poetką Gabriellą Kotas, warsztaty pisania wierszy połączone z konkursem na najlepszy wiersz oraz występy szkolnej grupy tanecznej i wspólna nauka zumbi. Do współpracy zaprosiliśmy rodziców, dziadków i starsze rodzeństwo uczniów, aby impreza odbyła się pod hasłem: biblioteka łączy pokolenia.

Realizację projektu przeprowadzaliśmy zgodnie z wcześniej opracowanym harmonogramem:

1. Wybranie literatury do głośnego czytania dzieciom.
2. Umówienie z wychowawcami klas spotkań z dziećmi w ramach akcji.
3. Nawiązanie współpracy z wychowawcą świetlicy szkolnej i przekazanie książek do czytania w świetlicy.

4. Przeprowadzenie próby pięknego czytania przez dziewczynki z klasy 5c.
5. Przeprowadzenie zajęć głośnego czytania w klasach:
  - I d czytanie książki LEW LAMBERT ŁAGODNY JAK BARANEK, dyskusja o inności i nieśmiałości, kolorowanki tematyczne;
  - II a czytanie fragmentów książki OTO JEST KASIA, dyskusja o wartościach;
  - II c głośne czytanie wierszy GELLNER, CHOTOMSKIEJ, BRZECHWY, TUWIMA, wykonanie ilustracji do ulubionego wiersza oraz wspólna recytacja Lokomotywy Tuwima;
6. Nawiązanie współpracy z wychowawcą klasy II b i zaplanowanie wspólnych działań z uczniami.
7. Zaproszenie do współpracy opiekuna szkolnej gazetki i przeprowadzenie zajęć w czytelni biblioteki oraz w pracowni komputerowej.
8. Włączenie do akcji grupy dziewcząt z klasy 4a.
9. Zaplanowanie prezentacji na szkolnym Festiwalu.

Wszystkie prace powstałe w ramach akcji czytelniczej wyeksponowano na gazetce ściennej na korytarzu szkoły. Promocja wydarzenia odbywała się na dwa sposoby: na każdym spotkaniu z klasami informowaliśmy o akcji czytelniczej i jej celach oraz zamieszczaliśmy informacje o działaniach na stronie szkoły oraz na blogu biblioteki szkolnej BIBLIOMANIAK a także na stronie <http://biblioteki-szkolne.blogspot.com/>.

Wnioski z projektu podzieliłabym na dwie kategorie: dotyczące odbiorców naszych działań oraz dotyczące organizatorów. Odbiorcy, do których skierowana była akcja dobrze się bawili, brali udział w innych zajęciach, niż zwykle, ćwiczyli wyobraźnię, recytację i kreatywność, współpracowali w grupach i większych zespołach, poznali różne formy pracy z książką, wypożyczyli do domu polecane tytuły, poczuli się dowartościowani przez umieszczenie ich prac na wystawie oraz informacji i zdjęć z zajęć w mediach.

Współorganizatorzy, czyli uczennice z kółka bibliotecznego ćwiczyły czytanie ze zrozumieniem i recytację wierszy, czuły dumę z możliwości zaprezentowania się przed młodszymi kolegami i nauczycielami, uczyły się obowiązkowości i systematyczności.

Trudności, jakie musieliśmy pokonać to absencja uczniów i nauczycieli z powodu chorób, brak systematyczności u niektórych uczniów, niskie poczucie wartości i brak wiary w zdolności, logistyka związana z organizacją działań na zaplanowany Festiwal.

DOBRE RADY

Do realizacji projektu czytelniczego warto zaprosić jak największą grupę uczniów, inspirować ich dodatkowymi bodźcami, włączyć w nią osoby z zewnątrz- pisarzy, poetów, a także rodziców.